

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: I. Dutca)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secrieru, V. Mihaila, I. Cotruță)

Î N C H E I E R E

28 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Frumosu împotriva lui Ion Varta și Publicației Periodice „Jurnal de Chișinău” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, recunoașterea ca fiind defăimătoare a relatărilor expuse, obligarea dezmințirii relatărilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate în aceiași sursă mass-media și la aceiași pagină, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 13 iunie 2016, Elena Frumosu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Varta cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, recunoașterea ca fiind defăimătoare a relatărilor expuse, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că la data de 15 iunie 2015 a fost angajată în funcția de Director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă a Republicii Moldova.

La data de 15 aprilie 2016 în ziarul „Jurnal de Chișinău” a fost publicat un articol intitulat „Jocul de-a secretul de stat”, în care au fost expuse publicului anumite iregularități depistate la Serviciul de Stat de Arhivă în perioada în care Ion Varta a deținut și continua să dețină funcția de Director general al Serviciului de Stat de Arhivă a Republicii Moldova.

Reclamanta a indicat că corespondentul ziarului „Jurnal de Chișinău” a solicitat opinia mai multor angajați ai Serviciului de Stat de Arhivă și Arhivei Naționale, inclusiv opinia directorului general, Ion Varta, cât și a reclamantei, cu referire la neregulile semnalate în Serviciul cu regim secret de completare, evidentă, și păstrare a documentelor, care s-a expus succint la subiect fără a ofensa pe cineva sau a face careva învinuiri directe.

A menționat că, ulterior, la 22 aprilie 2016, cu titlu de replică, a fost publicat în ziarul „Jurnal de Chișinău”, la pagina 6, un articol intitulat „În așteptarea rasslabonului din partea slugilor ex-premierului Vladimir Filat”. Autorul articolului s-a identificat ca fiind Ion Varta, care deținea funcția de Director general al Serviciului de Stat de Arhivă.

Reclamanta a precizat că în conformitate cu „Nota redacției” articolul a fost publicat în redacția autorului fără intervenția personalului redacțional al ziarului, iar, însăși, cuprinsul „Notei redacției” exprimă atitudinea de dezacord a redacției ziarului, cu formularea: „... textul domniei sale (Ion Varta) nu corespunde prevederilor Legii privind libertate de exprimare, conform căreia o replică trebuie să se refere numai la informația defăimătoare contestată, să fie expusă în termeni decenti și să nu conțină amenințări sau comentarii marginale...Dar recurgând la injurii, invective și atacuri la persoană, dl Varta lasă descoperite gravele încălcări, semnalate de către angajații arhivei și cercetători.”

A mai indicat cu referire la prevederile art. 16 alin. (1) din Codul civil, art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului că, articolul enunțat „În așteptarea rasslabonului din partea slugilor ex-premierului Vladimir Filat” conține expresii care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a doamnei Elena Frumosu, prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient și prin injurii.

Reclamanta a susținut că Ion Varta a răspândit informații false cu privire la fapte, după cum urmează în continuare.

Astfel, referitor la mențiunea, indicată în articolul publicat: „Frumosu Elena a ajuns accidental în funcția de director general adjunct, pe linie de partid”, reclamanta a precizat că, suplinirea funcției de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă, care era vacantă de 2 ani de zile, a avut loc conform prevederilor legale. Totodată, în calitate de membru al Comisiei de concurs, Ion Golovatâi, director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă, a fost prezent la toate probele concursului, fără a-și manifesta dezacordul cu decizia Comisiei. În rezultatul concursului, întrunind toate condițiile prevăzute de legislație, Frumosu Elena, a fost numită în funcție prin Hotărârea de Guvern nr. 353 din 10 iunie 2015.

Mai mult ca atât, a menționat că deține studii corespunzătoare activității arhivistice și manageriale, fiind absolventa Facultății de Istorie a Universității de Stat din Moldova și fiind magistrul în management politic (Școala de Studii Academice Postuniversitare „Ovidiu Șincai”, București, România), având experiența de muncă prevăzută legal pentru suplinirea acestei funcții, inclusiv 15 ani în calitate de funcționar public și persoană cu demnitate publică.

În acest sens, reclamanta a indicat că declarația pârâtului precum că Frumosu Elena a ajuns accidental în funcție este o relatare falsă, ținând cont de parcurgerea procedurilor legale de angajare și deținerea studiilor și experienței de muncă corespunzătoare.

Referitor la mențiunea potrivit căreia: „Frumosu Elena i-a „ciordit” aproape toată arhiva personală și a membrilor familiei mele din calculatorul meu de la domiciliu (circa 100 de GB)”, reclamanta a indicat că această învinuire, în opinia sa, intenționat falsă, intenționa să creeze imaginea unui infractor din persoana reclamantei, fiind evident prejudiciul adus onoarei și reputației profesionale a Elenei Frumosu, care deține o funcție publică de nivel superior și anterior a deținut funcții înalte în stat (deputat).

La fel, cu referire la prevederile art. 21 din Constituția Republicii Moldova, și art. 12 alin. (1), (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, reclamanta a indicat că din conținutul articolului publicat este evident că condițiile cumulative prevăzute de lege nu sunt întrunite pentru manifestarea corectă a libertății de exprimare, astfel, că pârâtul a emis declarații false și defăimătoare, încălcând și principiul prezumției nevinovăției.

Referitor la mențiunea, potrivit căreia „Membrii acestui grup au clonat Facebook-ul oficial al Arhivei Naționale”, reclamanta a menționat că Arhiva Națională a Republicii Moldova nu avea (cel puțin la momentul apariției articolului) o pagină de Facebook oficială care putea fi clonată, iar asocierea reclamantei cu o anumită persoană/ persoane care a creat o pagină de Facebook și a postat anumite articole este absolut neîntemeiată.

A menționat că Ion Varta a răspândit judecăți de valoare cu substrat factologic, în modul expus în continuare.

Astfel, reclamanta a indicat că și declarația pârâtului potrivit căreia „Frumosu Elena care își dă cu părerea tocmai la finalul investigației jurnalistice, dar care, de fapt, a instrumentat acest nou scenariu, al douăzeci și nu mai știu al câtelea la număr...”, poartă caracter declarativ, iar prin invocarea faptului, că investigația jurnalistică este instrumentată de reclamată, a încercat să inducă publicului ideea că articolul pentru care i-a fost acordată replica domnului Ion Varta, nu este o investigație obiectivă, ci una la comandă.

Referitor la mențiunea, potrivit căreia „Mi-a fost transmisă indicația expresă și ultimativă a lui V. Filat s-o angajez, prin intermediul emiterii unui ordin ilegal, pe subalterna dânsului”, reclamanta a reiterat că funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă era o funcție vacanta, iar numirea în această funcție se efectuează prin Hotărâre de Guvern în urma unui concurs organizat de Cancelaria de Stat a Republicii Moldova. Prin urmare, ordinul directorului general al serviciului este doar unul confirmativ, dar nu constitutiv al unui raport juridic nou de muncă. Astfel, veridicitatea declarațiilor pârâtului consideră imposibilă de demonstrat, pârâtul introducând artificial anumite nume notorii în articolul său pentru a-i da o notă de scandal.

La fel, mențiunea „Din momentul accederii în funcția de director general adjunct, Elena Frumosu declanșează o perfidă campanie de discreditare a subsemnatului...”, reclamanta a precizat că, din momentul angajării la locul de muncă menționat, din start, pârâtul a stabilit relații ostile cu aceasta, dovadă în acest sens fiind ordinul de angajare în care Elenei Frumosu i-a fost stabilită, în mod ilegal, o treaptă de salarizare mai mică, în acest sens fiind contestat de reclamantă actul administrativ în instanța de judecată, acțiunea acesteia fiind admisă, existând o decizie irevocabilă a Curții Supreme de Justiție. Prin urmare, reclamanta a considerat că de fapt pârâtul, de la bun început, a abordat o atitudine neprofesională și agresivă față de Frumosu Elena și nu invers.

În privința expunerii potrivit căreia „Strădaniile dânzei de a-și subordona, în același scop, pe cineva și în colectivele Serviciului de Stat de Arhivă și Arhivele Organizațiilor Social-Politice - au eșuat”, reclamanta a menționat că funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă este o funcție de conducere, astfel, chiar prin esența acesteia, presupune anumite relații de subordonare cu ceilalți angajați ai instituției de stat respective. Prin aceasta declarație Ion Varta, în opinia reclamantei, a încercat să inducă falsa reprezentare a

existenței unor grupuri create de reclamantă cu scopul denigrării pârâtului și să minimalizeze activitatea profesională a reclamantei.

Cu referire la prevederile art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, a susținut că, în conținutul articolului citat, Ion Varta a utilizat mai multe injurii.

În acest sens, prin expresia: „Artiștii din taraful frumoasei Luica Zobar; lăutarii lui Frumosu Elena; conducătorul de taraf, Elena Frumosu mi-a ciordit arhiva personala”, reclamanta a menționat că, este evidentă aluzia la minoritatea romă, intenționând să o asocieze pe reclamantă cu aceasta minoritate etnică. Însă, o asemenea asociere nu are nici o legătură cu Frumosu Elena, iar prin expresiile folosite, pârâtul aduce o ofensă nu doar reclamantei, dar și întregii familii a acesteia. Orice denaturare a naționalității reclamantei, indiferent de naționalitatea sau etnia pe care putea să o folosească Ion Varta în articol, reprezintă, în opinia reclamantei, o insultă la adresa sa.

Referitor la pasajul potrivit căruia: „Sluga ex-premierului Vladimir Filat, ultima ispravă a amazoanei ex-premierului V. Filat constituie apogeul unei conduite absolut dementiale”, reclamanta a menționat că pârâtul a încercat să inducă ideea unei subordonări necondiționate a reclamantei față de fostul prim-ministru, aducând o insultă directă Elenei Frumosu, calificând-o drept „nebună”. În acest sens, în conformitate cu DEX-ul limbii române, noțiunea „demential” înseamnă „Caracteristic unui nebun, care denotă nebunie”, iar cuvântul „nebunie” înseamnă „Pierdere a judecății din cauza unei boli mintale; demență, alienație mintală”.

Prin urmare, reclamanta a considerat că asemenea expresii ofensează persoana sa, caracterizând-o drept o alienată mintală. Având aceleași intenții pârâtul folosește și alte expresii, precum „...cedează rațiunea și mințile înfierbântate ale celor prinși în această nebunie refuză să le mai fie de folos”.

Reclamanta a susținut că aceste expresii folosite de pârât în mass-media sunt inacceptabile într-o societate democratică, fiind lipsite de bun simț, când un bărbat adresează asemenea calificative unei femei din același colectiv de muncă.

Referitor la mențiunea „Grupuscul de paiate...”, a menționat că în conformitate cu DEX-ul limbii române noțiunea de „paiată” înseamnă „Personaj comic în spectacolele de circ, la diferite reprezentații populare etc.; măscărici, saltimbanc, clown; bufon.

Astfel, a subliniat că pârâtul asociază personalitatea reclamantei și a altor angajați cu niște clovni demni de dispreț, or, expresiile menționate dezvăluie atitudinea și metodele folosite de pârât față de angajați în relațiile de muncă a instituției publice pe care o conduce.

A mai indicat că articolul al cărui autor este pârâtul, reprezintă o replică acordată de redacția ziarului „Jurnal de Chișinău” lui Ion Varta cu referire la articolul „Jocul de-a secretul de stat”. Iar, în conformitate cu art. 27 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, replica se va referi numai la informația defăimătoare contestată, va fi expusă în termeni decenti și nu va conține amenințări sau comentarii marginale”. Însă, replica pârâtului Ion Varta conține informații defăimătoare, termeni indecenți și comentarii marginale, prin urmare condițiile prevăzute de lege cu referire la replică, după cum este menționat și în „nota redacției”, nu sunt întrunite. Mai mult, folosindu-se de spațiul acordat cu bună-credință de redacția ziarului „Jurnal de Chișinău” pârâtul l-a dedicat în totalitate defăimării reclamantei, evitând faptul, ca i-a fost acordat un drept la replica în

rezultatul efectuării unei investigații jurnalistice referitor la regimul de păstrare a documentelor secrete din Arhiva Națională.

Reclamanta a mai menționat cu referire la art. 18 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la libertatea de exprimare că sunt întrunite elementele cererii cu privire la defăimare, și anume: din conținutul articolului, a cărui autor este pârâtul, rezultă clar că informația o vizează direct pe reclamantă, fiind invocat numele, prenumele acesteia și funcția deținută; articolul din ziar este semnat de către pârât, iar redacția ziarului „Jurnal de Chișinău” a specificat că articolul și conținutul acestuia îi aparține în totalitate pârâtului; din mențiunile cu referire la faptul că, Frumosu Elena: a sustras informații din computerul de la domiciliul pârâtului, a ajuns accidental în funcție, a clonat Facebook-ul, a declanșat o campanie de discreditare, etc. rezultă fapte nu doar condamnabile moral, dar și penal, motiv pentru care opinia publică artificial a fost indusă în eroare, fiind afectată imaginea reclamantei, care este o persoană cunoscută într-un cerc larg de persoane publice.

În acest context, reclamanta a menționat că falsitatea informației prezentată de către pârât este evidentă din hiperbolizarea faptelor și acțiunilor imputate reclamantei, urmând a fi ținut cont de faptul că pârâtul a publicat articolul cu titlu de replică, iar intenția acestuia de răfuială și răzbunare (pe nedrept) poate fi cu ușurință sesizată. Mai mult, Ion Varta nu a făcut trimitere la nici o probă verosimilă în vederea susținerii declarațiilor sale, iar prin trimiterea la anumite persoane notorii a încercat să sustragă atenția publicului de la acest fapt evident. La fel, Frumosu Elena deține funcția de Director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă, astfel această funcție se încadrează în rigorile stabilite de Legea cu privire la libertatea de exprimare cu referire la persoană publică. Chiar dacă pârâtul, în articolul publicat, se referă la reclamantă prin prisma funcției pe care o deține aceasta, informațiile expuse de Varta Ion nu au tangență nemijlocită cu activitatea publică a reclamantei. Anume articolul „Jocul de-a secretul de stat” pentru care redacția ziarului „Jurnal de Chișinău” i-a acordat dreptul la replică pârâtului, conține informații de interes public despre anumite încălcări depistate într-o instituție publică.

A precizat că în termen de 14 zile, la data de 06 mai 2016 i-a expediat cerere prealabilă pârâtului, recepționată de ultimul la data de 11 mai 2016, conform avizului de recepție, însă nu a primit un răspuns din partea pârâtului la cererea prealabilă.

Astfel, a relatat că prin articolul publicat, al cărui autor este pârâtul, i-au fost cauzate suferințe psihice considerabile, limbajul folosit, cu nuanțe rasiste, de Varta Ion și informațiile false prezentate fiind inacceptabile într-o societate democratică. În condițiile în care pârâtul deține funcția de Director general al Serviciului de Stat de Arhivă, iar reclamanta este în subordinea nemijlocită a acestuia, activând în același colectiv de muncă, Frumosu Elena are un contact permanent cu pârâtul, iar dacă acesta este în stare să publice un asemenea articol defăimător, este lesne de înțeles care este atmosfera de lucru în colectivul de muncă, relațiile de serviciu șef-subaltern, mai ales după publicarea articolului menționat. După învinuirea publică, fie și nefondată, referitor la faptul că Frumosu Elena a comis o infracțiune, un furt de la domiciliu și a denunțului scris de pârât la Comisariatul de Poliție, soldat cu ridicarea computerului reclamantei, aceasta s-a pomenit într-o situație extrem de dificilă în care este nevoită să suporte aceste relații și atitudinea ostilă stabilită de Varta Ion în raporturile de serviciu, deoarece a atins vârsta când nu este atât de ușor să se angajeze la un alt loc de muncă, cu o atare reputație defăimătoare.

Reclamanta a mai menționat că un aspect important este și faptul, că deține o funcție de conducere în cadrul Serviciului de Stat de Arhivă, astfel, că relațiile cu colegii de serviciu au degradat nu doar din cauza informațiilor false prezentate, dar și pe motiv, că reclamanta pe față se află într-un conflict direct cu directorul general. În consecință colegii de serviciu, nedorind să cadă în dizgrația „șefului”, sunt îndreptățiți să susțină această atmosferă de deteriorare a relațiilor.

A precizat că, anterior a deținut funcția de deputat, astfel fiind o persoană destul de cunoscută în viața politică și publică a țării, iar prin publicarea acestui articol reputația sa a avut de suferit pe nedrept, informația fiind expusă de pârât într-un mijloc mass-media cu acoperire republicană într-o manieră frivolă, defăimătoare, atingând prin cuvintele „amazoana lui Filat”, „frumoasa Luica Zobar” cele mai sensibile aspecte a unei vieți decente de mamă și soție. Articolul a fost citit de un număr considerabil de persoane, iar informațiile false și defăimătoare au fost răspândite în toată țara aducând prejudicii onoarei familiei reclamantei și stării civile a acesteia.

A indicat că din momentul accederii în funcție se află într-un conflict direct cu pârâtul, iar articolul menționat este o dovadă de răzbunare a acestuia pentru refuzul reclamantei de a accepta starea de lucruri gravă la Serviciul de Stat de Arhivă a Republicii Moldova.

Reclamanta a solicitat dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte și a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient, în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, cu următorul conținut: „Având în vedere informația denigratoare publicată cu titlul de replică în ziarul „Jurnal de Chișinău” la 22 aprilie 2016 de către mine, Varta Ion, director general al Serviciului de Stat de Arhivă, precum că Frumosu Elena, director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă ar fi ajuns accidental în funcție, că este sluga docilă a lui Filat, că este amazoana lui Filat, că mi-a sustras din calculatorul de la domiciliu informația cu caracter personal, că este dementă și alte injurii care lezează demnitatea și onoarea persoanei, doresc să fac dezmințire acestor informații. În mod categoric Frumosu Elena a acces în funcție, respectând cu strictețe prevederile legale. În calitate de persoană liberă și cetățean cu drepturi depline al Republicii Moldova, Frumosu Elena, nu este și niciodată n-a fost sluga altei persoane. Frumosu Elena niciodată n-a practicat activități ce ar avea ceva în comun cu noțiunea „amazoană” care, conform DEX-ului, este o femeie care practică cu predilecție călăria. Denunțul pe care l-am făcut la Comisariatul de poliție Centru referitor la Elena Frumosu cu scopul urmăririi penale a acesteia, nu poate precumpăni asupra prezumției nevinovăției, care este un principiu fundamental în jurisprudența fiecărui stat civilizată și deci învinuirile referitor la sustragerea informației sunt nefondate. Afirm precum că niciodată n-am văzut, n-am citit careva documente și nici n-am auzit despre careva manifestări care ar da de bănuit că Frumosu Elena este o persoană dementă. Regret maniera frivolă și afirmațiile ofensatoare pe care le-am făcut, în articolul menționat, la adresa Elenei Frumosu și a familiei acesteia și le dezminț”, prezentarea scuzelor pentru injuriile adresate în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină cu următorul conținut: „în calitate de persoană cu statut de demnitate publică și director al unei instituții de stat, recunosc precum că articolul exprimă dorința unei răfuielei personale din partea mea și nu are nimic în comun cu o replică dată în rezultatul unei investigații jurnalistice, din acest considerent vin cu scuzele de rigoare”; repararea prejudiciului moral în sumă de

50 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1 600 de lei cu titlu de taxă de stat.

La 20 noiembrie 2018, reprezentantul reclamantei a depus cerere de concretizare împotriva lui Ion Varta și PP „Jurnal de Chișinău” SRL cu privire la obligarea pârâților la dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte și a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient, în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, cu următorul conținut „Având în vedere informația denigratoare, publicată cu titlul de replică în ziarul „Jurnal de Chișinău” la 22 aprilie 2016, de către mine Varta Ion, director general al Serviciului de Stat de Arhivă, precum că Frumosu Elena director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă ar fi ajuns accidental în funcție, că ea este slugă docilă a lui Filat, că este amazoana lui Filat, că mi-a sustras din calculatorul de la domiciliu informație cu caracter personal, că este dementă și alte injurii care lezează demnitatea și onoarea persoanei, doresc să fac dezmințire acestor informații”. În mod categoric Frumosu Elena a acces în funcție, respectând cu strictețe prevederile legale. În calitate de persoană liberă și cetățean cu drepturi depline al R. Moldova, Frumosu Elena, nu este și nici n-a fost sluga altei persoane. Frumosu Elena nici o dată nu a participat la activități ce ar avea ceva în comun cu noțiunea de ”amazoană”, care conform DEX-ului, este o femeie care practică cu predilecție călăria. Denunțul pe care l-am făcut, la Comisariatul de Poliție Centru, referitor la Elena Frumosu cu scopul urmăririi penale a acesteia, nu poate precumpăni asupra prezumției nevinovăției, care este un principiu fundamental în jurisprudența fiecărui stat civilizată și deci învinuirile referitor la sustragerea informației sunt nefondate. Afirm precum că nici odată nu am văzut, nu am citit careva documente și nici nu am auzit despre careva manifestări, care ar da de bănuit că Frumosu Elena este o persoană dementă. Regret maniera frivolă și afirmațiile ofensatoare pe care le-am făcut, în articolul menționat la adresa Elenei Frumosu și a familiei acesteia și le dezminț”; obligarea pârâtului Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL, la prezentarea scuzelor pentru injuriile adresate, în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, cu următorul conținut în calitate de persoană cu statut de demnitate publică și director al unei instituții de stat, recunosc precum că, articolul exprimă dorința unei răfuieli personale din partea mea și nu are nimic în comun cu o replică dată în rezultatul unei investigații jurnalistice. Din acest considerent vin cu scuzele de rigoare”; obligarea pârâtului Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL la repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei; obligarea pârâților Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL la compensarea cheltuielilor de judecată (2 800 lei –taxa de stat în instanța de fond și instanța de apel).

Prin hotărârea din 13 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana acțiunea depusă de către Elena Frumosu a fost respinsă integral, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 3 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Elena Frumosu și a fost casată integral hotărârea din 13 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Elena Frumosu împotriva PP „Jurnal de Chișinău” SRL cu privire la obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă acțiunea depusă de Elena Frumosu împotriva lui Ion Varta cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, recunoașterea ca fiind defăimătoare a relatărilor expuse, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 24 decembrie 2019 Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu, a declarat apel împotriva hotărârii din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Frumosu Elena. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 decembrie 2019, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Frumosu Elena împotriva lui Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, recunoașterea ca fiind defăimătoare a relatărilor expuse, obligarea dezmințirii relatărilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată. S-a respins cererea de recurs depusă de Frumosu Elena. S-a menținut încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul centru din 12 decembrie 2019, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Frumosu Elena împotriva lui Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, recunoașterea ca fiind defăimătoare a relatărilor expuse, obligarea dezmințirii relatărilor false și defăimătoare, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pentru a decide astfel, Colegiul a reținut că obiectul material al prezentei acțiuni îl constituie obligarea părților Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL la dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte și a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient, în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, cu următorul conținut „Având în vedere informația denigratoare, publicată cu titlul de replică în ziarul „Jurnal de Chișinău” la 22 aprilie 2016, de către mine Varta Ion, director general al Serviciului de Stat de Arhivă, precum că Frumosu Elena director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă ar fi ajuns accidental în funcție, că ea este slugă docilă a lui Filat, că este amazoana lui Filat, că mi-a sustras din calculatorul de la domiciliu informație cu caracter personal, că este dementă și alte injurii care lezează demnitatea și onoarea persoanei, doresc să fac dezmințire acestor informații”. În mod categoric Frumosu Elena a acces în funcție, respectând cu strictete prevederile legale. În calitate de persoană liberă și cetățean cu drepturi depline al R. Moldova, Frumosu Elena, nu este și nici n-a fost sluga altei persoane. Frumosu Elena nici o dată nu a participat la activități ce ar avea ceva în comun cu noțiunea de ”amazoană”, care conform DEX-ului, este o femeie care practică cu predilecție călăria. Denunțul pe care l-am făcut, la Comisariatul de Poliție Centru, referitor la Elena Frumosu cu scopul urmăririi penale a acesteia, nu poate precumpăni asupra prezumției nevinovăției, care este un principiu fundamental în jurisprudența fiecărui stat civilizată și deci învinuirile referitor la sustragerea informației sunt nefondate. Afirm precum că nici odată nu am văzut,

nu am citit careva documente și nici nu am auzit despre careva manifestări, care ar da de bănuț că Frumosu Elena este o persoană dementă. Regret maniera frivolă și afirmațiile ofensatoare pe care le-am făcut, în articolul menționat la adresa Elenei Frumosu și a familiei acesteia și le dezminț”; obligarea pârâtului Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL, la prezentarea scuzelor pentru injuriile adresate, în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină, cu următorul conținut ”în calitate de persoană cu statut de demnitate publică și director al unei instituții de stat, recunosc precum că, articolul exprimă dorința unei răfuieli personale din partea mea și nu are nimic în comun cu o replică dată în rezultatul unei investigații jurnalistice. Din acest considerent vin cu scuzele de rigoare”; obligarea pârâtului Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL la repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei; obligarea pârâților Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL la compensarea cheltuielilor de judecată (2 800 lei –taxa de stat în instanța de fond și instanța de apel).

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că la data de 15 aprilie 2016 în ziarul „Jurnal de Chișinău” a fost publicat articolul intitulat „Jocul de-a secretul de stat”, în care au fost expuse publicului anumite informații despre Serviciul de Stat de Arhivă în perioada în care Varta Ion a deținut și continua să dețină funcția de Director general al Serviciului de Stat de Arhivă a Republicii Moldova.

Instanța de apel a relevat și faptul că materialele cauzei denotă faptul că reclamanta Frumosu Elena la acel moment deținea funcția de Director General adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă a Republicii Moldova, fiind angajată în funcția menționată din 15 iunie 2015.

Totodată, corespondentul ziarului, PP „Jurnal de Chișinău” SRL a solicitat opinia mai multor angajați ai Serviciului de Stat de Arhivă și Arhivei Naționale, inclusiv și a Elenei Frumosu, care s-a expus succint la subiect.

Ulterior, la data de 22 aprilie 2016, cu titlu de replică, a fost publicat în ziarul „Jurnal de Chișinău”, la pagina 6, articolul intitulat „În așteptarea rasslabonului din partea slugilor ex-premierului Vladimir Filat”, autorul articolului fiind identificat Varta Ion, care deține funcția de Director general al Serviciului de Stat de Arhivă.

Prin prisma art. art. 3 și 15 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, Colegiul a menționat că prima instanță just a relevat că articolul vizat în prezentul litigiu, a fost publicat la 22 aprilie 2016 și potrivit actelor anexate la cererea de chemare în judecată, reclamanta, respectând prevederile legale, a expediat cererea prealabilă în adresa pârâtului Varta Ion la 06 mai 2016, indicând expresiile folosite de pârât, care în opinia sa îi lezează onoarea și demnitatea, solicitând dezmințirea relatărilor, prezentarea scuzelor pentru injuriile adresate și recuperarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei.

Totodată pârâtul Varta Ion a recepționat cererea prealabilă la 11 mai 2016, însă nefiind dat răspuns în termenul de 5 zile prevăzut de lege, reclamanta la rândul său, adresându-se în instanța de judecată la data de 13.06.2016.

Astfel, prima instanță a stabilit respectarea procedurii prealabile de către reclamant și a termenelor procedurale

Instanța de apel reține și faptul că prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Elena Frumosu împotriva PP „Jurnal de Chișinău” SRL cu privire la obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare în aceeași sursă

mass-media și la aceeași pagină, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate și încasarea cheltuielilor de judecată.

Temei de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată împotriva PP „Jurnal de Chișinău” SRL a servit faptul că reclamanta nu a respectat procedura prealabilă, or la materialele cauzei lipsește cererea prealabilă adresată PP „Jurnal de Chișinău” SRL.

Corespunzător, în circumstanțele în care norma de drept enunțată prevede expres că persoana care se consideră defăimată urmează să depună o cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat, Colegiul civil reține ca justă concluzia primei instanțe care a scos de pe rol cererea de chemare în judecată împotriva PP „Jurnal de Chișinău” SRL.

Totodată instanța de apel a constatat că deși la pronunțarea publică a dispozitivului deciziei din 29 septembrie 2020 a fost respinsă cererea de recurs și a fost menținută încheierea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fapt care se probează prin înregistrarea audio a ședinței de judecată, la redactarea dispozitivului deciziei a fost admisă o eroare mecanică, ce necesită de a fi înlăturată, care nu afectează în nici un fel drepturile participanților la proces și nu modifică soluția adoptată, care urmează a fi corectată prin emiterea unei încheieri.

Cu privire la fondul acțiunii, prin prisma art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, instanța de apel a conchis că persoanele „publice” trebuie să accepte ingerințe în viața lor privată în mai mare măsură decât persoanele obișnuite, iar limitele criticii acceptabile sunt mai largi în privința unei persoane publice decât în cazul unei persoane private.

În speță, funcția de Director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă a Republicii Moldova plasează inevitabil persoana sub accepțiunea de publică. Corespunzător, gradul de tolerare a criticii este mai mare ca în cazul persoanelor private și a vieții private a acesteia.

Instanța de apel a reținut că în conformitate cu prevederile art. 7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. Persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. Se consideră injurie exprimarea care cumulează următoarele condiții: a) exprimarea intenționată verbală, scrisă sau nonverbală nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; b) permite identificarea persoanei vizate. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (6) poate solicita exprimarea scuzelor și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Sub acest aspect instanța de apel a învederat că din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, diferențiază 3 tipuri de lezare a

onoarei, demnității sau reputației profesionale, și anume: răspândirea relatărilor false cu privire la fapte; răspândirea judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; injuria.

În conformitate cu prevederile art.2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, prin defăimare se înțelege - răspândirea a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei; fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită; judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Cerința de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare este imposibil de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar invocarea probei veridicității în acest caz ar constitui o încălcare a libertății de exprimare, parte fundamentală a dreptului asigurat de art. 10 din Convenția Europeană (pct. 61 din Hotărârea CEDO din 21.12.2004 - cazul Busuioc c. Moldovei, cazul Jerusalem c. Austriei nr.26958/95, pct.42).

Totodată, chiar și atunci când o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixțiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă, deoarece chiar și o judecată de valoare, cu o bază faptică care s-o sprijine, poate fi excesivă (Hotărârea CEDO din 01.07.1997 pronunțată în cazul Obershlik c. Austriei).

Aderent art. 24 din Legea enunțată prevede că, reclamantul trebuie să dovedească că, pârâțul a răspândit informația, la fel și faptul că informația îl vizează pe reclamant și este defăimătoare, că informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; cât și existența și cuantumul prejudiciului cauzat. Iar pârâțul trebuie să dovedească că, informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; informația răspândită este de interes public.

Prin prisma art. 25 alin.(3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, Colegiul a conchide că în litigiul dedus judecății reclamanta pretinde o lezare a onoarei, demnității și reputației profesionale, prin răspândirea unor judecăți de valoare, or o declarație, o opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, constituie o judecată de valoare.

Colegiul a reținut că în conformitate cu normele de drept enunțate, pârâțul trebuie să dovedească următoarele: informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; informația răspândită este de interes public.

Sub acest aspect, instanța a menționat că reclamanta a identificat corect emițătorul opiniei, aceștia fiind Varta Ion și PP „Jurnal de Chișinău” SRL.

Cât privește necesitatea reclamantei de a proba că judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient, prima instanță just a considerat ca fiind insuficientă din următoarele considerente.

Colegiul a reținut că prin afirmațiile expuse în articolul său, pârâtul Varta Ion și-a expus opinia față de o temă discutată în mediul public, față de o problemă actuală la acea etapă, ce reprezenta un interes public.

Totodată, instanța de apel a reținut ca întemeiată concluzia primei instanțe care a conchis că nu-i poate fi incriminat pârâtului faptul invocat de către reclamantă că, prin articolul dat ultimul ar fi folosit în adresa sa injurii, deoarece după cum rezultă cuvintele artiștii din taraful frumoasei Luica Zobar; lăutarii lui Frumosu Elena; conducătorul de taraf etc., sunt niște expresii ce nu întrunesc condițiile stipulate de art. 7 alin. 6) din Legea privind libertatea de exprimare pentru a constitui injurii și nu se referă direct la persoană.

Mai mult, expresiile, „grupuscul de paiăței”, „artiștii din taraful frumoasei Luica Zobar”, etc. - nu pot fi apreciate, că sunt folosite în adresa reclamantei Frumosu Elena, nefiind aduse probe în acest sens.

Astfel, Colegiul a considerat justă și concluzia primei instanțe care a conchis că termenul de taraf reprezintă o formație muzicală, iar Luica Zobar este un personaj de film și utilizarea acestui nume în articol nu are caracter defăimător, fiind o opinie exprimată, cu utilizarea diverselor analogisme care în contextul general constituie judecăți de valoare și nu au caracter insinuator.

De altfel, termenul de conducător de taraf nu are tangență cu naționalitatea reclamantei, în condițiile în care, conform Legii, caracterul defăimător al unei publicații nu se prezumă.

Succesiv, cu referire la afirmațiile invocate în apel precum că Varta Ion, în articolul publicat, învinuiește direct reclamanta de săvârșirea unei infracțiuni folosind expresiile: „Dânsa mi-a ciordit aproape toată arhiva personală și a membrilor familiei mele din calculatorul de la domiciliu (100 GB de informație” și „Membrii acestui grup au clonat Facebook-ul oficial al Arhivei Naționale”, instanța reține următoarele.

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că conform DEX-ului „a ciordi” semnifică –a fura cu abilitate; a șterge; a pune să se scurgă. În speță, Colegiul civil reține că pârâtul nu o cataloghează pe reclamanta Frumosu Elena, ca infractoare și nici că ultima a creat o pagină de Facebook, noțiunile în cauză fiind atribuite în text faptelor și nu persoanei Frumosu Elena.

Mai mult ca atât, pârâtul Varta Ion a depus o plângere penală pe aspectul invocat, pe numele reclamantei Frumosu Elena fiind pornită urmărirea penală pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute la art. 177 Cod penal - Încălcarea inviolabilității vieții personale.

Totodată, la materialele cauzei nu a fost anexat vreun act care să confirme finalitate cauzei penale pornite, corespunzător nu pot fi reținute ca întemeiate alegațiile invocate că pârâtul Varta Ion a făcut plângeri penale false.

Referitor la expresiile: „Frumosu Elena a ajuns accidental în funcția de director general adjunct, pe linie de partid” și „mi-a fost transmisă indicație expresă și ultimativă a lui V. Filat s-o angajez prin intermediul unui ordin ilegal, pe subalterna dânsului, instanța de apel reține că reclamanta/apelanta Frumosu Elena a confirmat că a fost membru al PLDM, inclusiv deputat din partea acestei formațiuni politice. Corespunzător, afirmațiile pârâtului/intimatului Varta Ion nu au fost lipsite de o bază rezonabilă, iar secvențele citate în opinia instanței trebuie

calificate drept judecată de valoare, care se bazează pe un substrat factologic suficient.

Mai mult ca atât, în conformitate cu prevederile art. 16 Cod civil (în redacția de până la 01 martie 2019), nu pot fi dezmințite alte informații, care deși nu corespund realității, nu denigrează onoarea, demnitatea și reputația profesională a persoanei fizice și juridice.

Totodată cu referire la expresia - „Ultima ispravă a amazoanei ex-premierului V. Filat constituie apogeul unei conduite absolut dementiale”, în opinia instanței în text noțiunea de „dementială” este atribuită faptei și nu persoanei.

Instanța de apel a reținut și faptul că art. 4 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, prevede aspectele specifice ale libertății de exprimare a mass-media. Sarcina mass-media este de a informa publicul despre informațiile de interes public. Informația răspândită de mass-media poate conține exagerări și chiar provocări, însă trebuie să fie suficient de exactă pentru a nu dezinforma, deziderate de la care, în speță, pârâții/ recurenți nu au deviat.

De asemenea, în sensul art. 7 alin. (8) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru stilul umoristic și satiric dacă prin folosirea acestuia nu se induce în eroare publicul în privința faptelor.

Respectiv, Colegiul a ajuns la concluzia că în speță informația a fost scrisă într-un stil umoristic, pamfletar fiind compatibil cu exercițiul libertății de exprimare.

Corespunzător, în circumstanțele în care expresiile folosite de pârâți nu pot fi recunoscute ca fiind defăimătoare, Colegiul a considerat ca neîntemeiate pretențiile invocate cu privire la obligarea pârâtului de a dezminți relatările menționate cu privire la fapte și judecăți de valoare în textul expus de reclamantă, obligarea prezentării scuzelor pentru injuriile adresate în aceeași sursă mass-media și la aceeași pagină.

La 9 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, și la 10 decembrie 2020, prin intermediul Secretariatului Grefei Curții Supreme de Justiție, Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii în sensul declarat.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel și prima instanță la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 29 septembrie 2020 și a expediat-o participanților la proces la 26 octombrie 2020 (f.d. 218, Vol. II), la actele cauzei lipsind date de recepționare a deciziei instanței de apel.

Astfel, recursul declarat la 9 decembrie 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 27 ianuarie 2021 instanța de recurs a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 24, Vol. III).

La 22 februarie 2020, Ion Varta, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi, a depus referință, prin care a solicitat declararea ca inadmisibil a recursului înaintat.

Examinând temeiurile recursului declarat de Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către

instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Elena Frumosu, reprezentată de avocatul Nicolae Frumosu, împotriva deciziei din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat